

แบบบันทึกองค์ความรู้ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองระยอง

ความรู้ในการปฏิบัติงานเรื่อง การป้องกันกำจัดแมลงวันผลไม้

เจ้าขององค์ความรู้ชื่อ นางสมควร ศิริภักดี

ตำแหน่ง/สังกัด -

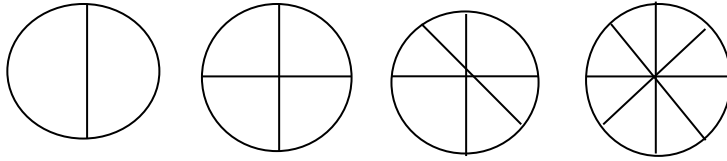
ที่อยู่ หมู่ ๕ ตำบลบ้านแลง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๑-๗๖๑๙๔๙๗

วันที่บันทึกองค์ความรู้ ปีงบประมาณ ๒๕๕๘

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ (ขององค์ความรู้)	ชื่อแนะนำ/ชื่อพืงระวัง (ถ้ามี)
<p>ความเป็นมา</p> <p>เนื่องจากตำบลบ้านแลงเป็นตำบลที่มีพื้นที่ปลูกไม้ผลมากเป็นอันดับ ๑ รองลงมาเป็นพื้นที่ปลูกไม้ยืนต้นคือ ยางพารา เมื่อถึงฤดูกาลผลิตผลไม้ เริ่มให้ผลผลิตเกษตรกรจะประสบปัญหาการทำลายของแมลงวันผลไม้ ทำให้ผลผลิตเสียหายร่วงหล่น ไม่ได้คุณภาพ ราคาตกต่ำ ไม่คุ้มต้นทุน การผลิต จึงมีการรวมกลุ่มเกษตรกรและคิดค้นวิธี การป้องกัน และกำจัด แมลงวันผลไม้ ซึ่งสามารถลดประชากรแมลงวันผลไม้และการระบาดได้ เป็นอย่างดี</p> <p>องค์ความรู้ในการประกอบอาชีพ และงานที่ภาคภูมิใจ</p> <p>๑. ใช้กับดักแมลงวันผลไม้ที่ใช้วัสดุท้องถิ่น หาง่าย ต้นทุนต่ำ เช่น ขวด ลวด สำลี เมื่อทำกับดักเสร็จแล้วจะนำไปแขวนในสวนเพื่อล่อแมลงวันผลไม้เพศผู้</p> <p style="text-align: center;"><u>การควบคุมแมลงวันผลไม้โดยใช้กับดัก</u></p> <p>วัสดุอุปกรณ์:</p>  <p>๑) นำขวดน้ำพลาสติก ขนาด ๕๐๐ ซี.ซี. หรือ ๑,๐๐๐ ซี.ซี. มาตัดเทพกาวย สีเหลืองโดยพันรอบขวด ๑ รอบ โดยแบ่งเป็นช่วงเท่าๆกันจำนวน ๒-๓ ช่วง</p> 	

๒) ใช้เหรียญ ๒๕ สตางค์ มาวงเป็นวงกลมในแต่ละช่วงที่ติดเทปกาวยี่
เหลืองประมาณ ๔-๖ วง แล้วใช้ปากกาเมจิกขีดเส้นกากบาท ๔ เส้น ดังรูป



๓) ใช้มีดคัตเตอร์ปลายแหลมกรีดตามเส้นที่กากบาทไว้ในวงกลมทั้ง ๔ เส้น
ทำให้ครบทุกวงกลม



๔) นำลวดมาตัดยาวประมาณ ๓๐-๕๐ เซนติเมตรขึ้นอยู่กับขนาดขวดที่ใช้
แล้วใช้ลวดพันสำลีที่ปลายข้างหนึ่งให้แน่นนำฝา ขวดพลาสติกมาเจาะรู
ตรงกลาง



๕) ใช้ลวดที่พันสำลีแล้วสอดไปในรูฝาขวดพลาสติกขดลวดให้ติดกับฝาขวด
พลาสติกเพื่อที่ลวดจะได้ไม่เลื่อนขึ้นเลื่อนลง โดยให้สำลีแขวนอยู่ประมาณ
กลางขวดพลาสติก



๖) หยดเมทิลยูจินอล บนก้อนสำลีแล้วนำก้นสำลีที่ติดกับขวดไปแขวนที่ต้นไม้สูง
ประมาณระดับสายตานอกทรงพุ่ม



๒. การใช้สารสกัดสมุนไพร

ส่วนผสม:

- ใบตะไคร้หอม หัวข่า ใบสาบเสือ สะเดา เสม็ดขาว
- อย่างละ ๓ กิโลกรัม

วิธีทำ:

นำวัสดุทุกอย่างมาสับแล้วใส่ลงไปในถุงไนลอน นำไปใส่ในหม้อต้มพลังงานแสงอาทิตย์ เติมน้ำประมาณ ๗๐ ลิตร ปิดฝาทิ้งไว้ ๒ วัน สามารถนำน้ำสกัดที่ได้ไปใช้ในอัตราส่วน น้ำสกัด ๑.๕ ลิตร ผสมน้ำ ๒๐๐ ลิตร นำไปฉีดพ่นในสวนผลไม้ตอนเช้าไม่เกิน ๑๑.๐๐ น.

๓. สำรองและติดตาม

ตรวจสอบแมลงวันผลไม้โดยใช้กับดัก ถ้าพบแมลงวันผลไม้ ๑ - ๓ ตัว/วัน ต้องรีบดำเนินการป้องกันและกำจัด

๔. ดูแลรักษาแปลงไม้ผลให้สะอาดสม่ำเสมอ

โดยตัดหญ้าและนำเศษหญ้าที่ตัดรวมทั้งเศษกิ่งไม้ไปกองรวมให้กิ่งไม้ผุหลังเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วจะปล่อยให้หญ้าขึ้น แล้วตัดหญ้า ลดการใช้ปุ๋ยเคมีโดยใช้ปุ๋ยคอก (มูลวัว) แทน ถ้าจำเป็นต้องฉีดสารกำจัดวัชพืช ปีละ ๑ ครั้ง จะใช้กรัมม็อกโซน ๘๐๐ ซี.ซี., น้ำหมักชีวภาพ ๑ ลิตร ผสมน้ำ ๒๐๐ ลิตร น้ำหมักชีวภาพที่ผสมลงไปเมื่อฉีดแล้วทำให้ดินฟู

๕. เก็บผลไม้ที่หล่นเสียหายมาทำปุ๋ยน้ำชีวภาพและนำกลับมาใช้ในสวนเพื่อลดต้นทุนการผลิต

ส่วนผสมน้ำหมักชีวภาพ:

- | | |
|------------------------|-------------|
| ๑. ผลไม้สุกที่ร่วงหล่น | ๖๐ กิโลกรัม |
| ๒. กากน้ำตาล | ๒๐ กิโลกรัม |
| ๓. สารเร่ง พ.ด.๒ | ๒ ชอง |

วิธีทำ:

๑. นำสารเร่ง พ.ด.๒ ใส่ในน้ำเปล่า ๕ ลิตร กวนให้เข้ากัน นาน ๑๐ นาที
๒. นำผลไม้สุกและกากน้ำตาล ใส่ลงในถังหมัก คนให้เข้ากัน
๓. เทน้ำสารเร่ง พ.ด.๒ ใส่ลงไปในถัง กวนให้เข้ากัน เติมน้ำเปล่าลงไปให้ต่ำกว่าปากถัง ๑ ฝ่ามือ กวนให้เข้ากันอีกครั้ง ปิดฝาไม่ต้องสนิท หมั่นคนทุกวัน ประมาณ ๑ อาทิตย์ ทิ้งไว้ ๓ เดือน สามารถนำไปใช้ได้

๖. เก็บผลไม้ที่เสียหายร่วงหล่น ใส่ถุงพลาสติกมัดปากให้แน่น แล้วนำไปตากแดดเพื่อตัดวงจรชีวิตของ หนอนแมลงวันผลไม้

ผลงานที่ภาคภูมิใจ

- ได้รับการคัดเลือกเป็นเกษตรกรดีเด่นสาขาอาชีพทำสวนดีเด่น ระดับอำเภอ
- ได้รับการคัดเลือกให้เป็นสตรีดีเด่น สาขาเกษตร ปี ๒๕๔๑
- ได้รับการคัดเลือกเป็นแม่ดีเด่นแห่งชาติ ปี ๒๕๔๙
- ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้แทนเกษตรกรระดับตำบล ตำบลบ้านแลง
- เกษตรกรสตรีดีเด่นด้านผลิตพืชอาหารองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติวันอาหารโลกปี ๒๕๕๓
- เปิดสวนท่องเที่ยวเชิงเกษตร ใช้ชื่อ “สวนผู้ใหญ่นิยม ศิริภักดี” หมู่ ๓ ตำบลบ้านแลง พื้นที่ ๘ ไร่ ปลูกไม้ผล เช่น เงาะ ทุเรียน ลองกอง มังคุด กระท้อน ทำให้เป็นที่รู้จักของคนในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ให้เกษตรกรใกล้เคียงและสมาชิกกลุ่มต่างๆนำผลผลิตทางการเกษตรและสินค้าผลิตภัณฑ์แปรรูปมาจำหน่ายเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้
- ได้รับการคัดเลือกจากกรมส่งเสริมการเกษตร ให้เป็นจุดดูงานของผู้เข้าร่วมประชุมวิชาการนานาชาติเรื่องแมลงวันผลไม้ จำนวน ๑๕๐ คน เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๗
- สวนผู้ใหญ่นิยม ศิริภักดี ได้รับการคัดเลือกให้เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรของอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

สรุปองค์ความรู้ที่นำไปใช้ในการผลิต

๑. การผลิต

- ใช้กับดักแมลงวันผลไม้ โดยวางกับดักในสวน ประมาณ ๑๐ จุด มีการตรวจนับและเปลี่ยนขวดกับดักทุกปี มีผู้เยี่ยมชมสวนท่องเที่ยวได้สอบถามถึงขวดกับดักแมลงวันผลไม้ ซึ่งในการผลิตผลไม้คุณภาพนั้นต้องปลอดภัยจาก สารเคมีและประทับใจ โดยใช้กับดักแขวนรอบสวน เพื่อให้ผู้ชมสวนเกิดความมั่นใจในผลผลิต

- ใช้น้ำหมักชีวภาพซึ่งหมักจากผลไม้ที่ร่วงหล่นเสียหาย โดยใช้ในอัตราที่แตกต่างกัน

ฉีดพ่น ใช้น้ำหมักชีวภาพ ๑ ลิตร ผสมน้ำ ๑,๐๐๐ ลิตร

ราดโคน ใช้น้ำหมักชีวภาพ ๑ ลิตร ผสมน้ำ ๕๐๐ ลิตร

โดยราดรอบทรงพุ่ม ประมาณ ๘ ลิตรต่อต้น

ราดโคน ใช้น้ำหมักเข้มข้นไม่ผสมน้ำ แต่หลังจากราดโคนแล้วให้เปิดน้ำรดนาน ๑ ชั่วโมง

- ใช้สารสกัดสมุนไพรไล่แมลง อัตรา ๑.๕ ลิตร ผสมน้ำ ๒๐๐ ลิตร ฉีดพ่นในตอนเช้า

๒. การตลาด

- ไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง ยกเว้นช่วงแรกที่ยังไม่ถึงเวลาเปิดสวนท่องเที่ยวเชิงเกษตร และราคาผลผลิตยังสูงอยู่ จะนำไปขายในจุดที่รับซื้อ ประมาณ ๕ % ที่เหลือ ๙๕ % ขายให้กับผู้ชมสวนท่องเที่ยวเชิงเกษตร

- ผลผลิตที่ปราศจากแมลงวันผลไม้ เป็นผลผลิตที่มีคุณภาพทำให้ขายได้ราคาที่สูงกว่าที่ถูกทำลายด้วยแมลงวันผลไม้และจำหน่ายโดยบรรจุกล่องขายให้กับผู้บริโภคโดยตรงในสวนจะได้กำไร เพิ่มขึ้น ๒๐ % ซึ่งรับประกันคุณภาพ โดยมีการบรรจุกล่องเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิต มีชื่อสวนและเบอร์โทรศัพท์ติดไว้ที่กล่อง มีสติ๊กเกอร์ติดที่ผลมังคุด ๑๐๐ ปี ทุกผล ให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมสวน

- ถ้าผลผลิตในสวนไม่พอขาย จะรับผลผลิตของเกษตรกรที่เป็นสวน GAP มาขาย

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- ครอบคลุมให้กำลังใจ
- มีความตั้งใจในการปฏิบัติ ได้รับความรู้ใหม่ๆ เข้ามาเรื่อยๆ เปิดใจยอมรับลงมือปฏิบัติเอง เรียนรู้จากการทำจริง
- ผู้บริโภคมั่นใจในสินค้า มีการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ มีการรณรงค์ป้องกันและกำจัดแมลงวันผลไม้
- มีการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายในการป้องกันและกำจัดแมลงวันผลไม้ ถ่ายทอดความรู้สู่สมาชิกกลุ่ม

แนวคิดในการทำงาน

- ผลิตสินค้าปลอดภัยให้ผู้บริโภค ถ้าจำเป็นต้องฉีดใช้สารเคมี ต้องหยุดฉีดพ่นก่อนเก็บเกี่ยว ๑ เดือน
- ลดความเสียหายของผลไม้จากการทำลายของแมลงวันผลไม้
- ทำอย่างต่อเนื่องและขยายพื้นที่และเครือข่ายให้ครอบคลุมทั้งตำบล
- เมื่อได้รับความรู้จากการอบรมและศึกษาดูงาน จะนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ พร้อมทั้งได้เผยแพร่ความรู้แก่ผู้สนใจเพื่อนำไปปฏิบัติตาม

หลักคิดในการประกอบอาชีพการเกษตร

- มีความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกรกรรม ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พอใจในสิ่งที่เป็นเกษตรกรในขีดจำกัด
- ผลผลิตที่เหลือ ถ้าเป็นผลผลิตที่ไม่ได้ขนาดจะนำไปแปรรูปเพื่อจำหน่าย ส่วนผลผลิตที่เสียนำไปทำน้ำหมักชีวภาพ
- ลดการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมี ใช้ปุ๋ยหมักและปุ๋ยน้ำชีวภาพเป็นการลดต้นทุนการผลิต
- มีการเก็บตัวอย่างดินเพื่อนำไปตรวจวิเคราะห์ทุกปี
- ปลูกหญ้าแฝกเพื่อลดการพังทลายของดิน
- ผลิตพืชปลอดภัยและได้มาตรฐาน GAP จะผลิตสินค้าให้ปลอดภัยอย่างยั่งยืนทั้งมาตรฐานและปริมาณ



เป็นสถานที่ฝึกอบรมและศึกษาดูงาน
ของกรมส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานต่างๆ และเกษตรกรผู้สนใจ



เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้



การป้องกันและกำจัดแมลงวันผลไม้และการทำกับดักแมลงวันผลไม้



การผลิตปุ๋ยชีวภาพจากผลไม้ที่ร่วงหล่น เพื่อตัดวงจรชีวิตของแมลงวันผลไม้



โครงการจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field Day) เพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลบ้านแลง หมู่ ๓ ตำบลบ้านแลง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง



การทำกับดักแมลงวันผลไม้



การผลิตเชื้อราไตรโคเดอร์มา



ผู้บันทึกองค์ความรู้

ชื่อ - สกุล นางสาวละออง วงษ์สูง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
นางเรณู ธรรมเจริญ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
นางสาวจริยา ศรีหาพรหม	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
นางบุรี เพชรพระพุทธ	เจ้าพนักงานเคหกิจเกษตรชำนาญงาน
นางสาวเบญจมาศ พันธุ์ดี	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
นายอิสรา สาทิตวัช	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

สังกัด สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

ติดต่อได้ที่ ๐๓๘-๖๑๑๓๙๒